

De rol van psychologische behoeftebevrediging en persoonlijkheid bij
bevlogenheid met betrekking tot de bijbaan, de studie en het dagelijks leven

Auteur: G.J. Salentijn

Studentnummer: 3828387

Thesisbegeleider: Prof. Dr. W.B. Schaufeli

Tweede beoordelaar: Dr. M.D. den Ouden

Master: Sociale en Organisationspsychologie

Track: Arbeid & Organisatie

Universiteit Utrecht

Aantal woorden: 8871

Datum: 21-6-2016

Samenvatting

Bevlogenheid wordt geassocieerd met werk, maar volgens Schaufeli (2016) kunnen mensen buiten het werkdomein evengoed bevlogenheid ervaren, in verschillende rollen en activiteiten. Met een online vragenlijst ($n = 160$) is bij studenten onderzocht in hoeverre bevlogenheid met betrekking tot het dagelijks leven, de bijbaan en de studie samenhangt met psychologische behoeftebevrediging (Deci & Ryan, 2000) en persoonlijkheidseigenschappen (Costa & McCrae, 1992). De bevindingen suggereren dat bevlogenheid niet alleen tijdens het werken, maar ook tijdens het studeren en het uitvoeren van dagelijkse activiteiten ervaren kan worden. Bevlogenheid met betrekking tot het dagelijks leven hangt positief samen met extraversie, consciëntieusheid en openheid en negatief met neuroticisme. Bevrediging van de behoeften aan autonomie en verbondenheid is positief gerelateerd aan bevlogenheid met betrekking tot de bijbaan en speelt een belangrijkere rol dan persoonlijkheidseigenschappen. Bevlogenheid met betrekking tot de studie is positief gerelateerd aan openheid, autonomie, verbondenheid en consciëntieusheid. Het huidige onderzoek demonstreert de bruikbaarheid van de Zelf-Determinatie Theorie (ZDT; Deci & Ryan, 2000) bij het verklaren van bevlogenheid en biedt aanknopingspunten voor de praktijk om bevlogenheid te bevorderen.

Abstract

Engagement is associated with work, but according to Schaufeli (2016) people may experience engagement outside the work domain as well, while performing different roles and activities. With an online survey ($n = 160$) this study among students investigated to what extent engagement regarding daily life, second jobs and academic activities is associated with psychological need satisfaction (Deci & Ryan, 2000) and personality (Costa & McCrae, 1992). Results suggest that engagement is not restricted to work, but could also be experienced while studying or conducting daily activities. General engagement is positively related to extraversion, conscientiousness and openness and negatively related to neuroticism. Satisfaction of the needs for autonomy and relatedness is positively related to engagement regarding second jobs, and contributed over and above personality. Study engagement is positively related to openness, autonomy, relatedness and conscientiousness. This study shows the Self-Determination Theory's (SDT; Deci & Ryan, 2000) usefulness in explaining engagement and offers starting points in order to stimulate engagement.

Keywords: work engagement, study engagement, general engagement, need satisfaction, personality.

1 Inleiding

In dit onderzoek wordt nagegaan of bevlogenheid (Schaufeli & Bakker, 2001) ook buiten het werkdomein ervaren kan worden en in hoeverre bevlogenheid samenhangt met psychologische behoeftebevrediging (Deci & Ryan, 2000) en persoonlijkheidseigenschappen (Costa & McCrae, 1992).

1.1 Positieve psychologie

In 2000 riepen Seligman en Csikszentmihalyi op tot meer onderzoek naar positieve psychologische verschijnselen. Hun artikel was de introductie van een vijftien artikelen tellend themanummer dat volledig in het teken stond van ‘positieve’ concepten als geluk, optimisme, hoop en talent. Dit was ongebruikelijk. De toenmalige psychologie was namelijk vooral gericht op stoornissen, aandoeningen en klachten, terwijl er nauwelijks studies werden verricht naar optimaal functioneren, welbevinden en gezondheid (Diener, Suh, Lucas & Smith, 1999; Luthans, 2002a; Myers, 2000).

In de jaren die volgden, breidde het onderzoek naar positieve verschijnselen zich uit en ontwikkelde de positieve psychologie zich tot een wetenschapsdiscipline. In 2006 ontstond het tijdschrift *The Journal of Positive Psychology* (Emmons, 2006) en de in 2007 opgerichte *International Positive Psychology Association* (IPPA) is nu een van de grootste onderzoeksnetwerken ter wereld (Bolier et al., 2013).

In de arbeids- en organisatiepsychologie was eenzelfde ontwikkeling gaande. Schaufeli en Bakker constateerden in 2001 dat 94 procent van de tot dan toe gepubliceerde artikelen in het tijdschrift *Journal of Occupational Health Psychology* louter gericht was op negatieve aspecten van gezondheid, zoals burnout, slaapstoornissen, pesten en ziekteverzuim. Meer onderzoek naar positief organisatiegedrag werd noodzakelijk geacht, niet alleen omdat de nadruk op klachten en problemen eenzijdige kennis opleverde, maar ook omdat verondersteld werd dat het ontwikkelen van menselijke kracht en capaciteiten kon leiden tot meer productiviteit op het werk (Luthans, 2002b). In toenemende mate besteedde men aandacht aan de positieve kanten van gezondheid en welzijn op het werk, zoals psychologisch kapitaal, compassie en *flow* (Bakker, 2009; Van Den Broeck, Vansteenkiste, De Witte, Lens & Andriessen, 2009). Op praktisch niveau impliceerde dit dat de focus kon verschuiven van preventie en behandeling naar ontwikkeling en optimalisering (Schaufeli & Bakker, 2001).

1.2 Bevlogenheid

Een concept dat binnen de arbeids- en organisatiepsychologie steeds meer in de belangstelling kwam te staan, is bevlogenheid. Schaufeli en Bakker (2001) definiëren bevlogenheid als volgt:

[...] een positieve, affectief-cognitieve toestand van opperste voldoening die gekenmerkt wordt door vitaliteit, toewijding en absorptie. Vitaliteit wordt op zijn beurt gekenmerkt door bruisen van energie, zich sterk en fit voelen, lang en onvermoeibaar met werken door kunnen gaan en beschikken over grote veerkracht en doorzettingsvermogen. Toewijding heeft betrekking op een sterke betrokkenheid bij het werk; het werk wordt als nuttig en zinvol ervaren, is inspirerend en uitdagend en roept gevoelens van trots en enthousiasme op. Absorptie, ten slotte, heeft betrekking op het op een plezierige wijze helemaal opgaan in het werk, er als het ware mee versmelten waardoor de tijd stil lijkt te staan en het moeilijk is om er zich los van te maken (p. 245).

De absorptiedimensie heeft veel gemeen met het concept *flow*. Bevlogenheid is echter een langer durende affectief-cognitieve toestand, terwijl *flow* een kortdurende piekervaring betreft (Schaufeli, Martínez, Marques Pinto, Salanova, & Bakker, 2002).

Bevlogenheid onderscheidt zich tevens van werkverslaving doordat er een verschillende motivationele dynamiek ten grondslag ligt aan deze concepten. Bevlogen werknemers werken – evenals werkverslaafden – hard, maar beleven vooral plezier aan hun werk. Ook buiten hun werk ondernemen bevlogen werknemers met veel plezier activiteiten, zoals sport, hobby's en vrijwilligerswerk (Bakker, 2009; Bakker & Demerouti, 2008). Werkverslaafden voelen daarentegen een onbedwingbare drang om hard te werken en weten niet van ophouden (Schaufeli & Bakker, 2007; Bakker, 2009). Beiden werken dus hard, waarbij bevlogen werknemers dat op een 'goede' manier doen en workaholics op een 'slechte' manier (Taris, Schaufeli & Shimazu, 2010).

Bevlogenheid is te beschouwen als het 'tegenovergestelde' van burnout (Schaufeli & Bakker, 2003). Maslach en Jackson (1981) omschrijven burnout als een syndroom dat gekenmerkt wordt door uitputting, cynisme en een ervaren gebrek aan competentie op het werk. Burnout gaat gepaard met spanningsklachten, verminderde prestaties, minder motivatie en problematische werkattituden en -gedragingen (Schaufeli & Bakker, 2007).

Daarentegen heeft bevoegenheid een scala aan gunstige gevolgen. Bevoegen werknemers zijn energiek, hebben zelfvertrouwen en zijn zelfsturend. Daarnaast creëren zij hun eigen positieve feedback door het genereren van succes, erkenning en waardering. Bevoegen werknemers hebben voorts een hogere eigeneffectiviteit, zijn optimistischer en hebben een positiever zelfbeeld. Zij vertonen meer proactief gedrag, zijn creatiever en laten actief leergedrag zien. Bevoegenheid werkt bovendien aanstekelijk voor collega's en partners (Bakker, 2009; Bakker & Demerouti, 2008).

Bevoegenheid is tevens van belang voor organisaties, doordat een hogere mate ervan positief samenhangt met organisatiebetrokkenheid, loyaliteit (Schaufeli & Taris, 2013), arbeidstevredenheid en een lage verloopgeneigdheid (Schaufeli & Bakker, 2003). Bevoegen werknemers presteren beter – niet alleen volgens henzelf, maar ook volgens hun collega's, leidinggevend en klanten (Bakker, 2009). Het lijkt er zelfs op dat een hoge mate van bevoegenheid bijdraagt aan verbeterde objectieve financiële prestaties (Xanthopoulou, Bakker, Demerouti & Schaufeli, 2009).

Bevoegenheid wordt gemeten met de Utrechtse Bevoegenheids Schaal (UBES), in het Engels *Utrecht Work Engagement Scale* (UWES) (Schaufeli & Bakker, 2003). De UBES is in verscheidene landen gevalideerd (Bakker, 2009; Bakker & Demerouti, 2008).

1.3 Bevoegenheid buiten de werkcontext

Tot nu toe werd bevoegenheid vrijwel altijd geassocieerd met werk, maar volgens Schaufeli (2016) kunnen mensen buiten het werkdomein evengoed bevoegenheid ervaren, in allerlei verschillende rollen en activiteiten. Ook in het dagelijks leven kunnen mensen activiteiten uitvoeren met “energie” en “vastberadenheid” (Schaufeli, 2016, p. 3).

Naast het vervullen van een economische functie, voorziet werk in allerlei psychologische behoeften, zoals de mogelijkheid om vaardigheden in te zetten, controle uit te oefenen, doelen te behalen, contact met anderen te hebben, status te verwerven, een structuur in de dag te hebben en zich nuttig te voelen (McKee-Ryan, Song, Wangberg & Kinicki, 2005). Er is echter geen reden om aan te nemen dat andere domeinen niet in deze psychologische behoeften kunnen voorzien. Denk hierbij aan de scholier die in haar vrije tijd in een band speelt, de marathonloper die zijn persoonlijke record heeft verbeterd en de vrijwilligerswerker die een praatje maakt met collega's. Allen kunnen het gevoel hebben energie te krijgen van, zich sterk in te zetten voor en helemaal op te gaan in hun bezigheden.

Het werk kan dus worden beschouwd als een van de domeinen waarin bevoegenheid beleefd kan worden. Dit is in lijn met eerdere opvattingen van bevoegenheid. Kahn (1990)

beschouwt bevlogenheid als het zich fysiek, cognitief en emotioneel kunnen uiten tijdens het uitvoeren van de werkrol. Kahn (1990) baseerde zichzelf op Goffman (1959), die zich niet alleen richtte op werkrollen, maar op alle mogelijke rollen die mensen kunnen vervullen (zoals omschreven in Schaufeli, 2016). Dat impliceert dat bevlogenheid ook buiten de werkcontext ervaren kan worden.

In 2002 ontwikkelden Schaufeli et al. een studentenversie van de UWES: de UWES-Student (UWES-S), waarmee werd aangetoond dat bevlogenheid ook toepasbaar is op studeren. Guillén en Martínez-Alvarado (2014) pasten de UWES toe op de sportcontext, wat uitmondde in een vragenlijst waarmee bevlogenheid in de sportwereld gemeten kon worden: de *Sport Engagement Scale* (SES). De *Utrecht General Engagement Scale* (UGES; Schaufeli, 2016) is tevens een aanpassing op de UWES en meet de mate van bevlogenheid die mensen ervaren in alle mogelijk denkbare dagelijkse activiteiten, zoals sport, hobby's, vrije tijdsbesteding, huishoudelijke taken en vrijwilligerswerk.

Toch beperken veel studies zich tot werkbevlogenheid. Het huidige onderzoek heeft dan ook tot doel om bij te dragen aan een bredere opvatting van bevlogenheid door zich te richten op bevlogenheid in drie domeinen: de bijbaan, de studie en het dagelijks leven. Hierbij wordt verwacht dat deze drie vormen van elkaar onderscheiden kunnen worden en dus ieder een apart, domeinspecifiek construct meten. Tegelijkertijd gaan we ervan uit dat deze drie vormen van bevlogenheid met elkaar samenhangen, omdat ze immers naar hetzelfde concept verwijzen, zij het steeds in een andere context. Bovendien ondernemen bevlogen werknemers ook buiten hun werk met enthousiasme allerlei activiteiten (Bakker, 2009; Bakker & Demerouti, 2008), wat het aannemelijk maakt dat bevlogenheid in het ene domein gepaard gaat met bevlogenheid in het andere domein. De eerste hypothese luidt dan ook:

Hypothese 1a: Er is een positief verband tussen bevlogenheid met betrekking tot de bijbaan en de studie.

Hypothese 1b: Er is een positief verband tussen bevlogenheid met betrekking tot de bijbaan en het dagelijks leven.

Hypothese 1c: Er is een positief verband tussen bevlogenheid met betrekking tot de studie en het dagelijks leven.

1.5 Persoonlijkheid en bevlogenheid

Persoonlijkheidseigenschappen spelen een rol bij bevlogenheid (Akhtar, Boustani, Tsivrikos & Chamorro-Premuzic, 2015). Er zijn een aantal studies uitgevoerd naar de relatie tussen bevlogenheid en de *Big Five* persoonlijkheidsdimensies: extraversie, neuroticisme, vriendelijkheid, consciëntieusheid en openheid (Costa & McCrae, 1992).

Iemand die extravert is, is energiek, sociaal, actief, assertief en positief ingesteld (John & Srivastava, 1999). Neuroticisme gaat gepaard met gevoelens van angst, zorgen, zenuwen, verdriet en spanning (John & Srivastava, 1999). Vriendelijkheid kenmerkt zich door altruïsme, tederheid, vertrouwen en bescheidenheid (John & Srivastava, 1999). Iemand die consciëntieus is, werkt hard, is betrouwbaar, heeft doorzettingsvermogen, plant en is georganiseerd (Barrick & Mount, 1991). Tot slot staat openheid voor de complexiteit van iemands mentale leven (John & Srivastava, 1999) en voor de mate waarin iemand intelligent, nieuwsgierig, gevoelig, ruimdenkend, origineel en fantasierijk is (Barrick & Mount, 1991).

Uit een literatuurstudie van Schaufeli (2016) kwam naar voren dat alle verbanden tussen werkbevlogenheid en de persoonlijkheidsdimensies extraversie, consciëntieusheid, vriendelijkheid en openheid positief waren, en dat het verband tussen werkbevlogenheid en neuroticisme negatief was. Niet alle relaties waren echter significant en de bevindingen hieromtrent lopen uiteen. Bevlogenheid hing over het algemeen het sterkst samen met extraversie, consciëntieusheid en neuroticisme (Bakker, 2009; Schaufeli, 2016), en in mindere mate met vriendelijkheid en openheid (Schaufeli, 2016). Een recente studie van Schaufeli (ter perse) liet daarentegen zien dat openheid en neuroticisme het sterkst samenhangen met bevlogenheid.

Het onderzoek naar de relatie tussen bevlogenheid en persoonlijkheid is schaars (Bakker, 2009). Een van de doelen van deze studie is dan ook om de kennis hierover uit te breiden door na te gaan of en in hoeverre bevlogenheid samenhangt met de *Big Five* persoonlijkheidsdimensies. We verwachten hierbij het volgende:

Hypothese 2a: Bevlogenheid met betrekking tot de bijbaan hangt positief samen met extraversie, consciëntieusheid, vriendelijkheid en openheid en negatief met neuroticisme.

Hypothese 2b: Bevlogenheid met betrekking tot de studie hangt positief samen met extraversie, consciëntieusheid, vriendelijkheid en openheid en negatief met neuroticisme.

Hypothese 2c: Bevlogenheid met betrekking tot het dagelijks leven hangt positief samen met extraversie, consciëntieusheid, vriendelijkheid en openheid en negatief met neuroticisme.

1.4 Behoeftebevrediging en bevlogenheid

Naast persoonlijkheidseigenschappen speelt ook psychologische behoeftebevrediging een rol bij bevlogenheid. Volgens de Zelf-Determinatie Theorie (ZDT; Deci & Ryan, 2000) ligt aan motivatie, prestatie en welzijn de bevrediging van drie psychologische basisbehoeften (aan autonomie, verbondenheid en competentie) ten grondslag. Deze behoeften zijn universeel en aangeboren (Deci & Ryan, 2000).

De behoefte aan autonomie verwijst naar de wil om te handelen vanuit eigen waarden (Ryan & Deci, 2002), oftewel om zich psychologisch vrij – zonder druk van anderen – te kunnen gedragen (van Beek et al., 2014). Voor werknemers betekent dit dat zij achter hun handelingen staan. Dit is mogelijk wanneer zij medezeggenschap of keuzemogelijkheden krijgen of wanneer het gedrag wordt aangemoedigd door de werkomgeving die het gedrag als zinvol beschouwt (Van Den Broeck et al., 2009). Voor studenten betekent autonomie dat zij hun eigen gedrag kunnen reguleren en psychologische vrijheid ervaren tijdens het studeren (Sulea, Van Beek, Sarbescu, Virga & Schaufeli, 2015).

De behoefte aan verbondenheid betreft het verlangen naar relationele verbondenheid, veiligheid en intimiteit (Deci & Ryan, 2000). Het gaat om het gevoel erbij te horen, verzorgd en geliefd te worden en voor anderen te kunnen zorgen (Deci & Ryan, 2000; Ryan & Deci, 2002). Voor werknemers en studenten betekent deze behoefte dat zij graag betekenisvolle relaties willen opbouwen met respectievelijk collega's en studiegenoten (van Beek et al., 2014; Sulea et al., 2015).

De behoefte aan competentie heeft betrekking op de wens om effectief met de omgeving om te gaan en om vaardigheden in te zetten (Ryan & Deci, 2002). Werknemers proberen deze behoefte te bevredigen door hun omgeving te onderzoeken, te begrijpen en te beheersen (Van Beek et al., 2014). Studenten ervaren competentie wanneer zij de stof beheersen en uitgedaagd worden (Sulea et al., 2015).

Studies tonen aan dat psychologische behoeftebevrediging samenhangt met bevlogenheid. Zo constateerden Van Den Broeck, Vansteenkiste, De Witte, Soenens en Lens (2010) dat bevrediging van de drie basisbehoeften gepaard ging met vitaliteit. Van Beek, Kranenburg, Reijseger, Taris en Schaufeli (2014) toonden aan dat bevrediging van de behoeften aan autonomie en verbondenheid positief samenhangt met bevlogenheid.

Bevrediging van de behoefte aan competentie ging daarentegen niet gepaard met bevlogenheid. Een studie van Silman (2014) wees daarentegen uit dat bevrediging van alle drie de basisbehoeften samenhang met bevlogenheid. Ook Deci et al. (2001) stelden vast dat behoeftebevrediging positief samenhang met bevlogenheid op het werk. Voorts bleek uit een studie door Van Den Broeck, Vansteenkiste, De Witte en Lens (2008) dat bevrediging van de drie basisbehoeften de relatie tussen enerzijds vitaliteit en anderzijds autonomie, steun van de leidinggevende, gebruik van vaardigheden en positieve feedback gedeeltelijk verklaarde. Tot slot bleek uit een studie van Vansteenkiste et al. (2007) dat het hebben van extrinsieke werkwaarden samenhang met onder andere minder toewijding en vitaliteit, doordat de bevrediging van de drie basisbehoeften werd belemmerd. Op basis hiervan wordt in dit onderzoek verwacht dat een sterkere behoeftebevrediging gepaard gaat met een hogere mate van bevlogenheid.

Uit het bovenstaande rijst de vraag: in hoeverre wordt bevlogenheid enerzijds verklaard door persoonlijkheidseigenschappen en anderzijds door psychologische behoeftebevrediging? Er is slechts één studie verricht naar de samenhang van bevlogenheid met zowel persoonlijkheidseigenschappen als behoeftebevrediging: Sulea et al. (2015) vonden dat behoeftebevrediging een grotere rol speelde bij bevlogenheid onder studenten dan persoonlijkheid. Van de vijf persoonlijkheidsdimensies hingen consciëntieusheid, vriendelijkheid en neuroticisme significant samen met bevlogenheid, maar na controle voor persoonlijkheid bleek de bevrediging van de drie basisbehoeften significant samen te hangen met bevlogenheid en droeg alleen neuroticisme nog significant bij. Op basis hiervan verwachten we in het huidige onderzoek het volgende:

Hypothese 3a: Psychologische behoeftebevrediging hangt positief samen met bevlogenheid met betrekking tot de bijbaan. Dit verband blijft ook bestaan wanneer er gecontroleerd wordt voor de invloed van persoonlijkheidseigenschappen.

Hypothese 3b: Psychologische behoeftebevrediging hangt positief samen met bevlogenheid met betrekking tot de studie. Dit verband blijft ook bestaan wanneer er gecontroleerd wordt voor de invloed van persoonlijkheidseigenschappen.

1.7 Gezamenlijke invloed van behoeftebevrediging en persoonlijkheidseigenschappen

Een studie van Ingledeu, Markland en Sheppard (2004) toonde dat neuroticisme, extravertie, openheid en consciëntieusheid in verschillende mate samenhangen met intrinsieke

en extrinsieke motivatie bij het sporten. Hieruit concludeerden zij dat persoonlijkheidseigenschappen wellicht bijdragen aan de mate waarin de behoeften aan autonomie, verbondenheid en competentie worden bevredigd. Dit betekent mogelijk dat er interactie-effecten bestaan van persoonlijkheid en psychologische behoeftebevrediging op bevlogenheid. Schaufeli (ter perse) vond echter geen interactie-effect van een *growth climate* (een organisatieklimaat waarvan het beleid, de praktijken en procedures zijn gericht op het stimuleren van persoonlijke groei en ontwikkeling) en de *Big Five* op bevlogenheid. Gezien het schaarse onderzoek hiernaar kunnen we geen gedegen onderbouwde verwachting uitspreken over eventuele gecombineerde effecten (interacties) van persoonlijkheidseigenschappen en behoeftebevrediging op bevlogenheid. Voor de volledigheid worden deze toch onderzocht.

2 Methodes

2.1 Respondenten en procedure

De dataverzameling vond plaats tussen 14 en 29 maart 2016. Respondenten zijn per e-mail of via *facebook* benaderd met de vraag of zij wilden deelnemen aan het onderhavige onderzoek. In de inleiding van de digitale vragenlijst (zie bijlage A) werd vermeld dat het invullen ongeveer 20 minuten zou duren en dat er vragen zouden worden gesteld over de studie, de bijbaan en het dagelijks leven. Er werd benadrukt dat de resultaten anoniem en vertrouwelijk zouden worden behandeld.

In totaal hebben 167 studenten de vragenlijst ingevuld. Zeven participanten bleken geen bijbaan te hebben en zijn derhalve niet meegenomen in de analyses. De steekproefgrootte was daarmee 160 (65,6% vrouw, $M_{\text{leeftijd}} = 22,0$ jaar, $SD_{\text{leeftijd}} = 2,3$ jaar). Het leeuwendeel van de respondenten was hoog opgeleid: 75,6% volgde een wo-opleiding, 20,0% deed een hbo-opleiding en 4,4% een mbo-opleiding. Van de studenten had 22,5% een bijbaan in de horeca, 8,1% was werkzaam als verkoper in een winkel en 6,9% werkte in de zorg. Een kwart (26,3%) van de studenten had een 'overige' bijbaan, zoals een baantje in de evenementenbranche of het onderwijs, of liep stage of had meerdere bijbanen tegelijk. Ruim de helft (57,9%) van de studenten had een bijbaan waarin sociale vaardigheden van pas kwamen, zoals horecawerk, verkoopwerk in een winkel, oppassen, promotiewerk, bijles geven of werken in de supermarkt, het onderwijs of de evenementenbranche.

Er werd gemiddeld 13,1 uur per week aan de bijbaan ($SD_{\text{bijbaan}} = 9,8$ uur) en 24,8 uur aan de studie ($SD_{\text{studie}} = 10,3$ uur) besteed. Voor dagelijkse activiteiten, zoals het huishouden

doen, sporten, hobby's en andere vrijetijdsbestedingen werd gemiddeld 19,1 uur vrijgemaakt ($SD_{\text{dagelijks}} = 11,8$ uur).

2.2 Concepten en meetinstrumenten

Persoonlijkheid is gemeten met de *Dutch Big Five Inventory* (Denissen, Geenen, Van Aken, Gosling & Potter, 2008). Deze schaal bevat 44 items en bestaat uit vijf subschalen. De subschaal Extraversie bevat acht items, waaronder 'Ik zie mijzelf als iemand die spraakzaam is'. De subschaal Neuroticisme bevat acht items, waaronder 'Ik zie mijzelf als iemand die gemakkelijk zenuwachtig wordt'. De subschaal Consciëntieusheid bevat negen items, waaronder 'Ik zie mijzelf als iemand die dingen efficiënt doet'. De subschaal Vriendelijkheid bevat negen items, waaronder 'Ik zie mijzelf als iemand die vergevingsgezind is'. De subschaal Openheid bevat tien items, waaronder 'Ik zie mijzelf als iemand die benieuwd is naar veel verschillende dingen'. Alle items zijn gescoord op een Likertschaal met waarden uiteenlopend van 1 ('Sterk mee oneens') tot 5 ('Sterk mee eens').

Bevlogenheid met betrekking tot de bijbaan is gemeten met de UBES-9 (Schaufeli & Bakker, 2003), waarbij de items zodanig zijn aangepast dat ze van toepassing zijn op de bijbaan. De UBES-9 is een verkorte versie van de Utrechtse BEvlogenheids Schaal (UBES; Schaufeli & Bakker, 2003). De schaal bestaat uit drie subschalen met elk drie items: Vitaliteit (met items zoals 'Op mijn bijbaan bruis ik van energie'), Toewijding (met items zoals 'Mijn bijbaan inspireert mij') en Absorptie (met items zoals 'Ik ga helemaal op in mijn bijbaan'). De items zijn gescoord op een Likertschaal die loopt van 1 ('Nooit') tot 5 ('Altijd').

Bevlogenheid met betrekking tot de studie is gemeten met de UBES-S-9. Dit is een verkorte studentenversie van de UBES (Schaufeli & Bakker, 2003). De schaal bevat – evenals de UBES-9 – drie subschalen met elk drie items: Vitaliteit (bijvoorbeeld 'Ik voel mij sterk en fit wanneer ik studeer en colleges volg'), Toewijding (bijvoorbeeld 'Ik vind mijn studie nuttig en zinvol') en Absorptie (bijvoorbeeld 'Wanneer ik studeer vliegt de tijd voorbij'). De items zijn gescoord op een Likertschaal, lopend van 1 ('Nooit') tot 5 ('Altijd').

Bevlogenheid met betrekking tot het dagelijks leven is gemeten met de Nederlandse versie van de *Utrecht General Engagement Scale*, oftewel de Bezighedenbelevingslijst (Schaufeli, 2016), bestaande uit drie subschalen met elk drie items: Vitaliteit (zoals 'Als ik 's morgens opsta heb ik zin om met iets aan de slag te gaan'), Toewijding (zoals 'Ik ben trots op de dingen die ik doe') en Absorptie (zoals 'Mijn dagelijkse bezigheden brengen mij in vervoering'). De items zijn gescoord op een Likertschaal, variërend van 1 ('Nooit') tot 5 ('Altijd').

De mate waarin de behoeften *autonomie, verbondenheid en competentie bij de bijbaan* worden bevredigd, is gemeten met de *Work-related Basic Need Satisfaction scale* (Van Den Broeck et al., 2010). Deze schaal bestaat uit drie subschalen die elk zes items tellen. De items zijn zodanig aangepast dat deze toepasbaar zijn op de bijbaan. Een voorbeelditem van de subschaal Autonomie is ‘Ik heb het gevoel dat ik mijzelf kan zijn in mijn bijbaan’. Een voorbeelditem van Verbondenheid is ‘Ik voel me bij mijn bijbaan een deel van een groep’. Een voorbeelditem van Competentie is ‘Ik heb de taken van mijn bijbaan goed onder de knie’. De items zijn gescoord op een Likertschaal die loopt van 1 (‘Sterk mee oneens’) tot 5 (‘Sterk mee eens’).

De mate waarin de behoeften *autonomie, verbondenheid en competentie bij de studie* worden bevredigd, is eveneens gemeten met de *Work-related Basic Need Satisfaction scale* (Van Den Broeck et al., 2010). De items zijn aangepast aan de studie. Een voorbeelditem van de subschaal Autonomie is ‘Ik voel me vrij in mijn studie te doen zoals ik denk dat het goed is’. Een voorbeelditem van Verbondenheid is ‘Ik kan met anderen van mijn studie praten over wat ik echt belangrijk vind’. Een voorbeelditem van Competentie is ‘Ik voel me niet echt competent in mijn studie’. Dit item werd – evenals de andere negatieve items – omgepoold alvorens de analyses werden uitgevoerd. Ook bij deze schaal variëren de antwoordmogelijkheden van 1 (‘Sterk mee oneens’) tot 5 (‘Sterk mee eens’).

2.3 Statistische analyses

Met *Principal Component Analysis* is onderzocht of de verschillende typen bevlogenheid, behoeftebevrediging en persoonlijkheidsdimensies van elkaar onderscheiden konden worden. Hypothese 1 werd getoetst met behulp van bivariate Pearson correlatietesten en Hypothese 2 en 3 werden getest met behulp van drie multiële (hiërarchische) regressieanalyses, met de methode ‘*enter*’. Met regressieanalyses werd nagegaan of er interactie-effecten waren, waarbij de basisbehoeften en persoonlijkheidseigenschappen werden gecentreerd.

3 Resultaten

3.1 Beschrijvende analyses

Tabel 1 geeft een overzicht van de gemiddelden, standaarddeviaties en betrouwbaarheid (interne consistentie) van de schalen en de correlaties tussen de variabelen. De betrouwbaarheid (interne consistentie) van de schalen was voldoende tot hoog.

Bevlogenheid met betrekking tot de bijbaan ($M = 3,24$) was significant hoger dan bevlogenheid met betrekking tot de studie ($M = 3,00$), $t(159) = 2,69$, $p < 0,01$ en significant lager dan bevlogenheid met betrekking tot het dagelijks leven ($M = 3,57$), $t(159) = -4,31$, $p < 0,001$. Bevlogenheid met betrekking tot de studie ($M = 3,00$) was significant lager dan bevlogenheid met betrekking tot het dagelijks leven ($M = 3,57$), $t(159) = -8,83$, $p < 0,001$. In het dagelijks leven werd dus de meeste bevlogenheid ervaren, gevolgd door de bijbaan en tot slot de studie.

Tabel 1

Gemiddelden (M), standaarddeviaties (SD), interne consistenties (α , gecursiveerd) en correlaties tussen de variabelen (n = 160)

Variabele	M	SD	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
<i>Bevlogenheid</i>																
1. Bijbaan	3,24	0,87	0,92													
2. Studie	3,00	0,75	0,07	0,89												
3. Dagelijks leven	3,57	0,68	0,23**	0,35**	0,90											
<i>Behoeften bijbaan</i>																
4. Autonomie	3,64	0,70	0,59**	0,04	0,04	0,76										
5. Verbondenheid	3,57	0,81	0,36**	-0,02	0,04	0,35**	0,83									
6. Competentie	4,22	0,63	0,05	0,02	0,06	0,40**	0,31**	0,89								
<i>Behoeften studie</i>																
7. Autonomie	3,45	0,76	-0,05	0,43**	0,18*	0,03	0,03	0,01	0,75							
8. Verbondenheid	3,84	0,91	0,06	0,24**	0,04	0,15	0,24**	0,16*	0,22**	0,90						
9. Competentie	4,01	0,66	0,11	0,25**	0,24**	0,12	0,12	0,25**	0,30**	0,26**	0,86					
<i>Persoonlijkheid</i>																
10. Consciëntieusheid	3,57	0,67	0,10	0,24**	0,16	0,22**	0,24**	0,15	0,27**	0,12	0,29**	0,83				
11. Extraversie	3,65	0,64	0,21**	0,12	0,47**	0,16	0,09	0,10	0,10	0,18*	0,12	-0,07	0,82			
12. Vriendelijkheid	3,77	0,62	0,03	0,18*	0,06	0,15	0,25**	0,22**	0,22**	0,15	0,24**	0,17*	-0,06	0,79		
13. Neuroticisme	2,88	0,73	-0,15	-0,06	-0,23**	-0,20*	-0,18*	-0,29**	-0,16*	-0,03	-0,19*	-0,05	-0,21**	-0,05	0,82	
14. Openheid	3,59	0,58	0,08	0,34**	0,26**	0,05	-0,10	-0,07	0,02	-0,03	0,16*	-0,05	0,20**	0,18*	0,04	0,71

** = $p < 0,01$; * = $p < 0,05$.

3.2 Voorbereidende analyses

Een *Principal Component Analysis* (PCA) met Varimax rotatie over alle 27 items aangaande bevlogenheid demonstreerde dat bevlogenheid met betrekking tot de bijbaan, de studie en het dagelijks leven van elkaar onderscheiden konden worden (zie bijlage B).

Bij een PCA met Varimax rotatie over alle 36 items aangaande behoeftebevrediging kwam een 6-factorenmodel als beste uit de bus (zie bijlage C): autonomiebevrediging in de bijbaan, verbondenheidsbevrediging in de bijbaan, competentiebevrediging in de bijbaan, autonomiebevrediging in de studie, verbondenheidsbevrediging in de studie en competentiebevrediging in de studie. Het item 'Ik heb het gevoel dat ik mezelf kan zijn in mijn studie' werd hierbij verwijderd, omdat deze laadde op de factor Verbondenheid in plaats van op de factor Autonomie en omdat de betrouwbaarheid van de factor Verbondenheid werd verhoogd wanneer het item verwijderd werd. Bovendien had het item een lage communaliteit (0,43).

Uit een PCA met Varimax rotatie over de 44 items van de *Dutch Big Five Inventory* bleek dat een 6-factor oplossing het beste bij de data paste (zie bijlage D). De items 'Ik zie mijzelf als iemand die graag samenwerkt met anderen', 'Ik zie mijzelf als iemand die een voorkeur heeft voor werk dat routine is' en 'Ik zie mijzelf als iemand die humeurig kan zijn' werden hierbij verwijderd, vanwege lage factorladingen en een lage communaliteit. Het item 'Ik zie mijzelf als iemand die somber is' werd verwijderd omdat deze laadde op de subschaal Extraversie (in plaats van op de subschaal Neuroticisme) en omdat verwijdering van dit item de betrouwbaarheid van de subschaal Neuroticisme verbeterde. De zes factoren waren: Consciëntieusheid, Extraversie, Vriendelijkheid, Neuroticisme en twee subdimensies van Openheid. De eerste subdimensie bevatte zes items over nadenken en ideeën verzinnen ($\alpha = 0,65$) en de tweede betrof drie items over kunstzinnige ervaringen ($\alpha = 0,86$). De betrouwbaarheid van de eerstgenoemde subdimensie was dus matig, terwijl het samenvoegen van beide subschalen zou zorgen voor voldoende betrouwbaarheid ($\alpha = 0,71$). De twee dimensies bleken significant en positief met elkaar samen te hangen: $r(158) = 0,19, p < 0,05$. Bijgevolg werd – ook gelet op het onderliggende theoretische *Big Five factor* persoonlijkheidsmodel – besloten om beide toch samen te voegen tot de oorspronkelijke factor: Openheid. Er werd dus gekozen voor een 5-factor oplossing.

3.1 Relatie tussen drie vormen van bevlogenheid

Bevlogenheid met betrekking tot de bijbaan hing positief, maar niet significant samen met bevlogenheid met betrekking tot de studie, $r(158) = 0,07, n.s.$ maar hing wel positief en

significant samen met bevlogenheid met betrekking tot het dagelijks leven, $r(158) = 0,23, p < 0,01$, wat duidt op een zeer zwakke relatie. Bevlogenheid met betrekking tot de studie hing positief en significant samen met bevlogenheid met betrekking tot het dagelijks leven, $r(158) = 0,35, p < 0,001$, wat duidt op een matige relatie. Hypothese 1a werd dus verworpen en hypothese 1b en 1c werden bevestigd.

3.2 Bevlogenheid met betrekking tot de bijbaan

Tabel 2 toont de resultaten aangaande de samenhang van psychologische behoeftebevrediging en persoonlijkheid met de drie vormen van bevlogenheid. In de eerste stap werd alleen de rol van persoonlijkheid onderzocht. In de tweede stap werden de basisbehoeften aan het regressiemodel toegevoegd.

Bij de eerste stap droeg alleen Extraversie positief en significant bij aan bevlogenheid met betrekking tot de bijbaan. Hypothese 2a werd dus grotendeels verworpen. Het regressiemodel verklaarde een significante 7,60% van de variantie.

Toevoeging van de basisbehoeften leidde tot een verklaarde variantie van 54,40%. Dit was een significante verbetering in vergelijking met het model met alleen persoonlijkheidseigenschappen. Autonomie en Verbondenheid droegen positief en significant bij en Extraversie droeg nu niet meer significant bij aan het model. Competentie droeg negatief en significant bij. De Pearson correlatie (zie tabel 1) wees echter uit dat Competentie positief, maar niet significant samenhang met bevlogenheid met betrekking tot de bijbaan ($r(158) = 0,05, n.s.$). Aangezien Competentie significant en positief samenhang met zowel Autonomie ($r(158) = 0,40; p < 0,001$) als Verbondenheid ($r(158) = 0,31; p < 0,001$) en omdat Autonomie en Verbondenheid positief en significant samenhangen met bevlogenheid, was er waarschijnlijk sprake van een statistisch artefact: het zogenaamde *suppressor effect* (Field, 2013). De Beta-waarde van Competentie met betrekking tot de bijbaan kon daardoor niet inhoudelijk geïnterpreteerd worden. Na controle voor persoonlijkheid hingen Autonomie en Verbondenheid dus positief en significant samen met bevlogenheid met betrekking tot de bijbaan. Hypothese 3a is daarmee voor twee van de drie basisbehoeften bevestigd.

Tabel 2

Multipele regressie: voorspellen van bevlogenheid met behoeftebevrediging en persoonlijkheid

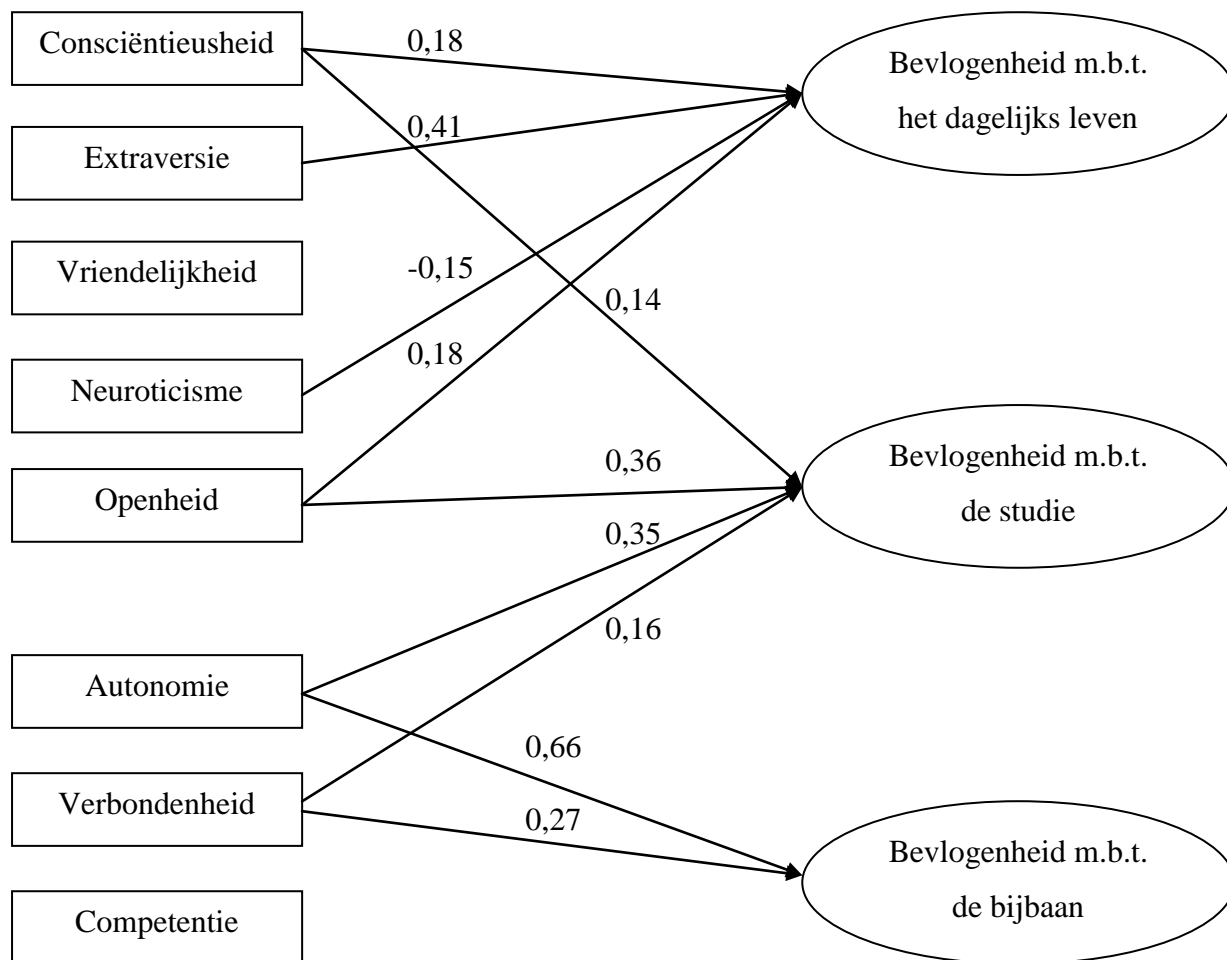
Variabelen	Bevlogenheid bijbaan		Bevlogenheid studie		Bevlogenheid dagelijks leven	
	$R^2/\Delta R^2$	β	$R^2/\Delta R^2$	β	$R^2/\Delta R^2$	β
<i>Stap 1</i>	0,08*		0,20**		0,30**	
Consciëntieusheid		0,13		0,24**		0,18**
Extraversie		0,20*		0,05		0,41**
Vriendelijkheid		0,04		0,06		0,02
Neuroticisme		-0,09		-0,03		-0,15*
Openheid		0,05		0,35**		0,18*
<i>Stap 2</i>	0,54/0,47**		0,36/0,15**		N.v.t.	
Consciëntieusheid		-0,01		0,14*	N.v.t.	N.v.t.
Extraversie		0,11		-0,01	N.v.t.	N.v.t.
Vriendelijkheid		-0,03		-0,02	N.v.t.	N.v.t.
Neuroticisme		-0,03		0,00	N.v.t.	N.v.t.
Openheid		0,04		0,36**	N.v.t.	N.v.t.
Autonomie		0,66**		0,35**	N.v.t.	N.v.t.
Verbondenheid		0,27**		0,16*	N.v.t.	N.v.t.
Competentie		-0,28**		0,02	N.v.t.	N.v.t.

** = $p < 0,01$; * = $p < 0,05$. Let op: Autonomie, Verbondenheid en Competentie zijn twee keer gemeten, namelijk met betrekking tot de bijbaan en de studie.

3.3 Bevlogenheid met betrekking tot de studie

Bij de eerste stap droegen Consciëntieusheid en Openheid positief en significant bij aan bevlogenheid met betrekking tot de studie. Hypothese 2b werd dus voor twee van de vijf persoonlijkheidsfactoren ondersteund. Het model verklaarde een significante 20,40% van de variantie.

Toevoeging van de basisbehoeften leidde tot een verklaarde variantie van 35,80%. Dit was een significante verbetering in vergelijking met het model met alleen persoonlijkheidseigenschappen. Openheid en Autonomie droegen het sterkst bij, gevolgd door Verbondenheid en Consciëntieusheid. Competentie droeg niet significant bij aan dit model. Hypothese 3b werd dus voor twee van de drie basisbehoeften ondersteund.

Figuur 1. Het uiteindelijke model.

3.4 Bevoegenheid met betrekking tot het dagelijks leven

Persoonlijkheid verklaarde een significante 30,10% van de variantie in bevoegenheid met betrekking tot het dagelijks leven. Conscientieusheid, Extraversie en Openheid droegen positief en significant bij, en neuroticisme droeg significant en negatief bij aan het model. Hypothese 2c werd daarmee voor vier van de vijf persoonlijkheidseigenschappen ondersteund.

Figuur 1 vat de resultaten van de drie afzonderlijke regressieanalyses samen.

3.5 Interactie-effecten

Met betrekking tot de bijbaan waren er 10 interactie-effecten (twee basisbehoefte maal vijf persoonlijkheidseigenschappen) mogelijk en met betrekking tot de studie waren dat er 15 (drie basisbehoefte maal vijf persoonlijkheidseigenschappen). Echter, bij toetsing bleek geen enkel interactie-effect significant te zijn.

4 Discussie

Dit onderzoek had tot doel om bij te dragen aan een verruiming van het begrip bevrologenheid en om na te gaan in hoeverre bevrologenheid samenhangt met persoonlijkheidseigenschappen en psychologische behoeftebevrolediging.

Allereerst blijkt dat bevrologenheid in verschillende domeinen ervaren kan worden: op het werk, in de studie en bij de dagelijkse bezigheden. Het gevoel energie te krijgen van, zich sterk in te zetten voor en helemaal op te gaan in iets is dus niet alleen van toepassing op werken, maar ook op studeren en het uitvoeren van dagelijkse bezigheden.

Volgens de eerste hypothese zou er een positief verband bestaan tussen bevrologenheid met betrekking tot de bijbaan, de studie en het dagelijks leven. Dat blijkt in twee van de drie gevallen zo te zijn. De verbanden niet erg sterk: maximaal $r = 0,35$, hetgeen correspondeert met ongeveer 10% verklaarde variantie. Een hoge mate van bevrologenheid in het ene domein betekent dus niet per se een hoge mate van bevrologenheid in het andere domein.

Een frappante bevinding is dat studenten de meeste tijd besteden aan een activiteit waaraan zij de minste bevrologenheid beleven: studeren.

4.1 Persoonlijkheid en bevrologenheid

Volgens de tweede hypothese zou bevrologenheid positief samenhangen met extraversie, consciëntieusheid, vriendelijkheid en openheid, en negatief met neuroticisme. Welke persoonlijkheidseigenschappen gerelateerd zijn aan bevrologenheid, blijkt per domein te verschillen.

4.1.1 Bijbaan

Met betrekking tot de bijbaan gaat een hogere mate van extraversie gepaard met meer bevrologenheid. Een sociale, actieve, energieke, assertieve en positieve persoonlijkheid (John & Srivastava, 1999) hangt dus samen met een hogere mate van bevrologenheid met betrekking tot de bijbaan. Dit kan gerelateerd zijn aan de bevinding dat ruim de helft van de studenten een bijbaan heeft die een actieve, sociale houding vereist, zoals verkoopwerk of werk in de horeca of het onderwijs.

4.1.2. Studie

Met betrekking tot de studie gaat een hogere mate van openheid en consciëntieusheid hand in hand met meer bevrologenheid (en vice versa). De mate waarin iemand intelligent,

nieuwsgierig, gevoelig, ruimdenkend, origineel en fantasierijk is (Barrick & Mount, 1991) hangt dus samen met de mate van bevlogenheid bij het studeren. Dit kan gerelateerd zijn aan het feit dat bevlogen personen naar persoonlijke groei en ontwikkeling streven (Van Beek, Taris, Schaufeli & Brenninkmeijer, 2014). Het verband is tevens plausibel, aangezien studeren mentale capaciteiten – zoals intelligentie en nieuwsgierigheid – vergt.

Dat consciëntieusheid positief samenhangt met bevlogenheid met betrekking tot de studie, kan verklaard worden door de overeenkomsten tussen deze persoonlijkheidseigenschap en vitaliteit. Een consciëntieus persoon is immers betrouwbaar en volhardend (Barrick & Mount, 1991) en vitaliteit kenmerkt zich door onder andere doorzettingsvermogen en lang doorgaan met werken (Schaufeli & Bakker, 2001). Aangezien bevlogenheid leidt tot betere prestaties (Bakker, 2009) is deze bevinding in lijn met eerder onderzoek waaruit blijkt dat consciëntieusheid een voorspeller is van studieresultaten (Ozer & Benet-Martínez, 2006).

4.1.3 Dagelijks leven

Een hogere mate van bevlogenheid met betrekking tot het dagelijks leven gaat hand in hand met een hogere mate van extraversie, consciëntieusheid en openheid, en een lagere mate van neuroticisme. Van de drie onderzochte domeinen hangt bevlogenheid met betrekking tot het dagelijks leven dus met de meeste persoonlijkheidskenmerken samen. Dit is wellicht een gevolg van het algemene karakter van de *Big Five* persoonlijkheidsdimensies. De items van de *Dutch Big Five Inventory* (Denissen et al., 2008) zijn niet toegespitst op een context of activiteit. De items van de UGES (Schaufeli, 2016) zijn dat eveneens niet. Dit verklaart misschien waarom vier van de vijf persoonlijkheidseigenschappen gerelateerd zijn aan bevlogenheid met betrekking tot het dagelijks leven.

Van deze vier persoonlijkheidseigenschappen vertoont extraversie het sterkste verband met bevlogenheid. Extraverte personen voelen zich in het dagelijks leven dus meer bevlogen dan minder extraverte personen (en vice versa). Dit komt overeen met studies die aantonen dat extraversie positief samenhangt met aan bevlogenheid gerelateerde toestanden zoals mentaal welzijn en tevredenheid met het leven (Gale, Booth, Mõttus, Kuh & Deary, 2013). Extraverte mensen hebben een sterkere neiging om positieve emoties te ervaren (Woods & Sofat, 2013), wat kan verklaren waarom extraversie positief gerelateerd is aan bevlogenheid.

Dat consciëntieusheid samenhangt met bevlogenheid met betrekking tot het dagelijks leven, suggereert dat doorzettingsvermogen en betrouwbaarheid van belang zijn voor het ervaren van bevlogenheid bij de dagelijkse bezigheden (en vice versa).

Verder blijkt dat mensen die openstaan voor nieuwe ervaringen, zich meer bevlogen voelen bij hun dagelijkse bezigheden (en vice versa). Wellicht heeft dit te maken met de voortdurend veranderende wereld waarin mensen leven. Mogelijk kunnen nieuwsgierige en ruimdenkende mensen zich sneller aanpassen aan de continue ontwikkelingen. Veranderingen worden als kansen gezien en niet als bedreigingen.

Personen met een neurotische persoonlijkheid ervaren de omgeving daarentegen sneller als bedreigend, wat negatieve emoties en verminderde prestaties met zich mee brengt (Langelaan, Bakker, van Doornen & Schaufeli, 2006). Dit kan verklaren waarom een hogere mate van neuroticisme gepaard gaat met minder bevlogenheid met betrekking tot het dagelijks leven. Dit verband is tevens aannemelijk, omdat de negatieve gevoelens die horen bij neuroticisme (gespannenheid, verdriet en zorgen; John & Srivastava, 1999) niet compatibel zijn met de positieve aard van bevlogenheid.

Vriendelijkheid blijkt geen rol te spelen bij hoe bevlogen iemand zich voelt in zijn werk, studie of dagelijks leven. Dit komt overeen met de meeste bevindingen uit eerdere onderzoeken (Schaufeli, 2016). Mogelijk is vriendelijkheid een te brede persoonlijkheidseigenschap en dient deze te worden toegespitst op het domein waarin de eigenschap wordt onderzocht. Inter-persoonlijke sensitiviteit is een voorbeeld van zo'n contextspecifieke persoonlijkheidseigenschap (Akhtar et al., 2015). Werknemers met deze eigenschap willen anderen op het werk graag helpen en zullen anderen niet snel confronteren of kwetsen. Akhtar et al. (2015) constateerden dat een hogere mate van bevlogenheid op het werk niet samenhangt met vriendelijkheid, maar wel met inter-persoonlijke sensitiviteit.

Samengevat: per domein hangen verschillende persoonlijkheidseigenschappen samen met bevlogenheid. Van een eenduidige rol van persoonlijkheid is dus geen sprake.

4.2 Psychologische behoeftebevrediging en bevlogenheid

Volgens de derde hypothese zou psychologische behoeftebevrediging positief samenhangen met bevlogenheid en na controle voor persoonlijkheidskenmerken zou dit verband blijven bestaan. Na controle voor persoonlijkheid hangen autonomie en verbondenheid inderdaad positief samen met bevlogenheid met betrekking tot de bijbaan en studie. Dat autonomie en verbondenheid gerelateerd zijn aan bevlogenheid, komt overeen met de bevindingen van Silman (2014) en Van Beek et al. (2014). De aanname dat de studie- en werkcontext kunnen voorzien in psychologische behoeften, wat bevlogenheid tot gevolg kan hebben, wordt daarmee ondersteund.

Met betrekking tot de bijbaan lijkt de rol van psychologische behoeftebevrediging bij bevlogenheid groter dan de rol van persoonlijkheid: toevoeging van de basisbehoeften aan het regressiemodel leidde ertoe dat er geen significant verband meer was tussen extraversie en bevlogenheid met betrekking tot de bijbaan. Dit komt overeen met de bevindingen van Sulea et al. (2015).

Voor de studie geldt dat bevlogenheid even sterk samenhangt met openheid en consciëntieusheid als met autonomie en verbondenheid. Psychologische behoeftebevrediging speelt dus geen grotere rol dan persoonlijkheid bij de mate van bevlogenheid met betrekking tot de studie. Kennelijk verschilt de relatie van bevlogenheid met enerzijds persoonlijkheid en anderzijds behoeftebevrediging per domein.

Bevrediging van de behoefte aan competentie is volgens het onderhavige onderzoek niet gerelateerd aan hoe bevlogen iemand zich voelt bij de bijbaan. Daarentegen vond Silman (2014) wel een positief verband tussen competentiebevrediging en bevlogenheid van werknemers. Waarschijnlijk verschilt de betekenis van een bijbaan voor een student van de betekenis die een vaste functie voor een werknemer heeft. Een bijbaan levert inkomsten en nieuwe contacten op en is bovendien tijdelijk van aard. De mate waarin een student wordt uitgedaagd en vaardigheden kan inzetten bij het uitvoeren van de werkzaamheden doet er waarschijnlijk minder toe. Om deze reden zou bevrediging van de behoefte aan competentie minder belangrijk kunnen zijn voor de mate van bevlogenheid met betrekking tot de bijbaan.

Met betrekking tot de studie is competentie eveneens niet van belang voor bevlogenheid. Wellicht hebben andere onderdelen van de studententijd meer prioriteit dan de studie. In vergelijking met het dagelijks leven en de bijbaan wordt in het studiedomein immers de minste bevlogenheid ervaren. Mogelijk ondernemen studenten naast hun opleiding activiteiten waaraan zij meer bevlogenheid beleven, zoals commissiewerk, sporten bij de studentenvereniging of uitoefenen van hobby's. Wellicht wordt hun behoefte aan competentie in deze activiteiten wel vervuld.

Kortom: bevrediging van de behoeften aan autonomie en verbondenheid is – na controle voor persoonlijkheid – positief gerelateerd aan bevlogenheid met betrekking tot de bijbaan en studie. Voor de bijbaan geldt dat deze samenhang sterker is dan de samenhang tussen bevlogenheid en persoonlijkheidskenmerken. Met betrekking tot de studie is deze samenhang even sterk als de samenhang tussen bevlogenheid en persoonlijkheidskenmerken.

4.4 Beperkingen van dit onderzoek en suggesties voor vervolgonderzoek

Het huidige onderzoek kent een aantal beperkingen. Allereerst is gebruik gemaakt van een cross-sectioneel design. Om deze reden kunnen er louter uitspraken worden gedaan over de samenhang tussen concepten en niet over de richting van de verbanden. Longitudinaal onderzoek zou moeten uitwijzen in hoeverre persoonlijkheidseigenschappen en psychologische behoeftebevrediging een voorspeller zijn van bevlogenheid op een later moment.

Wanneer bevlogenheid ook buiten het werkdomein wordt bestudeerd, bestaat het risico dat het begrip overlap vertoont met aanverwante, algemene concepten, zoals affectiviteit (Watson, Clark & Tellegen, 1988) en tevredenheid met het leven (Diener, Emmons, Larsen & Griffin, 1985). Hoewel affectiviteit en algemene tevredenheid inderdaad samenhangen met bevlogenheid, zijn ze wel empirisch van elkaar te onderscheiden (Schaufeli, 2016).

Verder zijn ‘dagelijkse bezigheden’, zoals deze met de UGES (Schaufeli, 2015) worden gemeten, breed interpreteerbaar. Zo kan aan de dagelijkse bezigheid een intrinsieke motivatie ten grondslag liggen, terwijl een andere activiteit extrinsiek gemotiveerd is. Aan een hobby wordt bijvoorbeeld plezier beleefd, terwijl het huishouden als een verplichting kan voelen. Daarnaast kan dezelfde activiteit verschillende betekenissen hebben: iemand zou kunnen sporten omdat hij of zij het leuk vindt, maar ook omdat het moet van de diëtist. Bevlogenheid op het werk gaat voornamelijk gepaard met intrinsieke motivatie, wat betekent dat bevlogen werknemers hun werk interessant vinden en met plezier uitvoeren (Nijhuis, Van Beek, Taris & Schaufeli; 2012). Wellicht dient de UGES meer te worden toegespitst op intrinsiek gemotiveerde dagelijkse bezigheden.

Ook zou onderzocht kunnen worden of psychologische behoeftebevrediging een rol speelt bij bevlogenheid met betrekking tot het dagelijks leven. Behoeftebevrediging in het dagelijks leven zou dan gemeten kunnen worden met de vragenlijst van Sheldon, Elliot, Kim en Kasser (2001). Chen et al. (2015) toonden met deze vragenlijst bijvoorbeeld aan dat psychologische behoeftebevrediging in het dagelijks leven samenhangt met een beter mentaal welzijn.

Tot slot zou toekomstig onderzoek de rol van de *Big Five* persoonlijkheidsdimensies kunnen vergelijken met die van specifieke persoonlijkheidseigenschappen. Zo blijkt uit een studie van Akhtar et al. (2015) dat extraversie positief gerelateerd is aan bevlogenheid, maar *sociabililty* (een facet van extraversie dat gaat over de mate waarin iemand behoefte heeft aan en geniet van de interacties met anderen; Hogan & Hogan, 2007) niet. Een onderscheid tussen

brede en specifieke persoonlijkheidseigenschappen kan dus meer inzicht geven in de relatie tussen bevlogenheid en persoonlijkheid.

4.5 Wetenschappelijke en praktische implicaties

Ondanks bovengenoemde beperkingen heeft het huidige onderzoek zowel een theoretische als een praktische meerwaarde. Zo blijkt dat bevlogenheid ook buiten de werkcontext ervaren kan worden. Een recente stellingname van Schaufeli (2016) is daarmee ondersteund.

Vernieuwend aan dit onderzoek is dat de gecombineerde invloed van persoonlijkheidseigenschappen en behoeftebevrediging is onderzocht. Aangezien er geen significante interactie-effecten zijn gevonden, kunnen we stellen dat persoonlijkheidseigenschappen en behoeftebevrediging onafhankelijk samenhangen met bevlogenheid. Psychologische behoeftebevrediging hangt – na controle voor persoonlijkheid – positief en significant samen met bevlogenheid met betrekking tot de bijbaan en studie. Dit draagt bij aan het bewijs dat de Zelf-Determinatie Theorie (ZDT; Deci & Ryan, 2000) een bruikbare theorie is om de totstandkoming van bevlogenheid te verklaren.

Omdat werkbevlogenheid een scala aan gunstige gevolgen heeft voor de werknemer en de organisatie (Bakker, 2009; Bakker & Demerouti, 2008; Schaufeli & Taris, 2013; Xanthopoulou et al., 2009) is het belangrijk om vast te stellen dat psychologische behoeftebevrediging een rol speelt bij de mate van bevlogenheid op het werk. In de behoefte aan autonomie kan worden voorzien door te zorgen voor regelmogelijkheden en de behoefte aan verbondenheid wordt bevredigd door sociale steun te bieden (Van Beek et al., 2014). Een organisatie kan dus inspelen op de behoeften van werknemers en daarmee optimaal functioneren bevorderen (Van Den Broeck, 2013). Aangezien bevlogenheid samengaat met betere studieprestaties (Sulea et al., 2015), zouden onderwijsinstellingen hun voordeel kunnen doen met het gegeven dat bevrediging van de behoeften aan autonomie en verbondenheid samenhangt met bevlogenheid onder studenten. Tot slot kan bevlogenheid in het dagelijks leven wellicht bevorderd worden door te leren omgaan met de eigen persoonlijkheid. Rationeel-erotische therapie is bijvoorbeeld een effectieve methode om neuroticisme te verminderen (Lyons & Woods, 1991).

4.6 Conclusie

Deze studie heeft laten zien dat bevlogenheid niet alleen tijdens het werken, maar ook tijdens het studeren en het uitvoeren van dagelijkse activiteiten ervaren kan worden.

Bevlogenheid met betrekking tot het dagelijks leven hangt positief samen met extraversie, consciëntieusheid en openheid, en negatief met neuroticisme. Daarnaast hangt bevrediging van de behoeften aan autonomie en verbondenheid – onafhankelijk van persoonlijkheidseigenschappen – positief samen met bevlogenheid met betrekking tot de bijbaan en studie. Met betrekking tot de bijbaan speelt psychologische behoeftebevrediging een grotere rol dan persoonlijkheid. Met betrekking tot de studie hangt bevlogenheid even sterk samen met de persoonlijkheidseigenschappen openheid en consciëntieusheid als met de bevrediging van de behoeften aan autonomie en verbondenheid.

Het bovenstaande biedt mogelijkheden voor bedrijven en onderwijsinstellingen die de bevlogenheid van respectievelijk werknemers en studenten willen bevorderen, maar ook voor individuen die hun dagelijkse bezigheden met meer bevlogenheid willen uitoefenen.

Referenties

- Akhtar, R., Boustani, L., Tsivrikos, D. & Chamorro-Premuzic, T. (2015). The engageable personality: Personality and trait EI as predictors of work engagement. *Personality and Individual Differences*, 73 (1), 44-49.
- Bakker, A.B. (2009). Een overzicht van tien jaar onderzoek naar bevlogenheid. *Gedrag en Organisatie*, 22 (4), 336-353.
- Bakker, A.B. & Demerouti, E. (2007). The job demands–resources model: State of the art. *Journal of Managerial Psychology* 22 (3), 309-328.
- Bakker, A.B. & Demerouti, E. (2008). Towards a model of work engagement. *Career Development International* 13 (3), 209–223.
- Barrick, M.R. & Mount, M.K. (1991). The big five personality dimensions and job performance: a meta-analysis. *Personnel psychology*, 44 (1), 1-26.
- Beek, I. van., Kranenburg, I., Reijseger, G., Taris, T. & Schaufeli, W.B. (2014). Bevlogenheid en werkverslaving. De rol van psychologische behoeftebevrediging en de gevolgen voor de werkprestatie. *Gedrag en Organisatie* 27 (4), 385-406.
- Beek, I. van., Taris, T.W., Schaufeli, W.B., Brenninkmeijer, V. (2014). Heavy work investment: its motivational make-up and outcomes. *Journal of Managerial Psychology*, 29 (1), 46-62.
- Bolier, L., Haverman, M., Westerhof, G.J., Riper, H., Smit, F. & Bohlmeijer, E. (2013). Positive psychology interventions: a meta-analysis of randomized controlled studies. *BMC Public Health*, 13 (1), 1-20.
- Broeck, A. van den (2013). Het Job Demands-Resources model: Een motivationele analyse vanuit de Zelf-Determinatie Theorie. *Gedrag & Organisatie*, 26 (4), 449-466.
- Broeck, A. van den, Vansteenkiste, M., Witte H. de & Lens, W. (2008). Explaining the relationships between job characteristics, burnout and engagement: The role of basic psychological need satisfaction. *Work & Stress*, 22 (3), 277-294.
- Broeck, A. van den, Vansteenkiste, M., Witte, H. de, Lens, W. & Andriessen, M. (2009). De Zelf-Determinatie Theorie: kwalitatief goed motiveren op de werkvloer. *Gedrag en Organisatie*, 22 (4), 316-335.
- Broeck, A. van den, Vansteenkiste, M., Witte, H. de, Soenens, B. & Lens, W. (2010). Capturing autonomy, competence, and relatedness at work: Construction and initial validation of the Work-related Basic Need Satisfaction scale. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 83 (4), 981-1002.

- Chen, B., Vansteenkiste, M., Beyers, W., Boone, L., Deci, E.L., Kaap-Deerder, J. van der, Duriez, B., Lens, W., Matos, L., Mouratidis, A., Ryan, R.M., Sheldon, K.M., Soenens, B., Petegem, S. van & Verstuyf, J. (2015) Basic psychological need satisfaction, need frustration, and need strength across four cultures. *Motivation and Emotion*, 39 (2), 216-236.
- Costa, P. T., & McCrae, R. R. (1992). *Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) and NEO Five-Factor Inventory (NEO-FFI): professional manual*. Odessa, FL: Psychological Assessment Resources.
- Deci, E.L. & Ryan, R.M. (2000). The “What” and “Why” of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior. *Psychological Inquiry*, 11 (4), 227-268.
- Deci, E. L., Ryan, R. M., Gagné, M., Leone, D. R., Usunov, J. & Kornazheva, B. P. (2001). Need Satisfaction, Motivation, and Well-Being in the Work Organizations of a Former Eastern Bloc Country: A Cross-Cultural Study of Self-Determination. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 27 (8), 930-942.
- Denissen, J.J.A., Geenen, R., Aken, M.A.G. van, Gosling, S.D. & Potter, J. (2008). Development and Validation of a Dutch Translation of the Big Five Inventory (BFI). *Journal of Personality Assessment*, 90 (2), 152-157.
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J. & Griffin, S. (1985). The Satisfaction with Life Scale. *Journal of Personality Assessment*, 49 (1), 71-75.
- Diener, E., Suh, E.M., Lucas, R.E. & Smith, H.L. (1999). Subjective well-being: Three Decades of Progress. *Psychological Bulletin*, 125 (2), 276-302.
- Emmons, R.E. (2006). Editorial. *The Journal of Positive Psychology*, 1 (1), 1-2.
- Field, A. (2013). *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics: Fourth Edition*. Los Angeles: SAGE.
- Gale, C. R., Booth, T., Möttus, R., Kuh, D., Deary, I.J. (2013). Neuroticism and Extraversion in youth predict mental wellbeing and life satisfaction 40 years later. *Journal of Research in Personality*, 47 (6), 687-697.
- Goffman, E. (1959). *The presentation of self in everyday life*. New York: Doubleday Anchor.
- Guillén, F. & Martínez-Alvarado, J.R. (2014). The Sport Engagement Scale: An Adaptation of the Utrecht Work Engagement Scale (UWES) for the Sports Environment. *Universitas Psychologica*, 13 (3), 975-984.
- Hogan, R. & Hogan, J. (2007). *Hogan Personality Inventory Manual: Third Edition*. Tulsa, OK: Hogan Assessment Systems.

- Ingledeu, D.K., Markland, D. & Sheppard, K.E. (2004). Personality and self-determination of exercise behavior. *Personality and Individual Differences*, 36 (8), 1921-1932.
- John, O. P. & Srivastava, S. (1999). The Big Five trait taxonomy: History, Measurement and Theoretical Perspectives. In L. A. Pervin & O. P. John (red.), *Handbook of personality: Theory and research* (pp. 102-138). New York: Guilford.
- Kahn, W.A. (1990). Psychological Conditions of Personal Engagement and Disengagement at Work. *Academy of Management Journal*, 33 (4), 692-724.
- Langelaan, S., Bakker, A.B., Doornen, L. J.P. van & Schaufeli, W.B. (2006). Burnout and work engagement: Do individual differences make a difference? *Personality and Individual Differences*, 40 (3), 521-532.
- Luthans, F. (2002a). The need for and meaning of positive organizational behavior. *Journal of Organizational Behavior*, 23 (6), 695-706.
- Luthans, F. (2002b). Positive Organizational Behavior: Developing and Managing Psychological strengths. *Academy of Management Executive*, 16 (1), 57-72.
- Lyons, L.C. & Woods, P.J. (1991). The efficacy of rational-emotive therapy: a quantitative review of the outcome research. *Clinical Psychology Review*, 11 (4), 357-369.
- Maslach, C. & Jackson, S.E. (1981). The measurement of experienced burnout. *Journal of Occupational Behaviour* 2 (2), 99-113.
- McKee-Ryan, F.M., Song, Z., Wangberg, C.R. & Kinicki, A.J. (2005). Psychological and Physical Well-Being During Unemployment: A Meta-Analytic Study. *Journal of Applied Psychology*, 90 (1), 53-76.
- Myers, D.G. (2000). The Funds, Friends, and Faith of Happy People. *American Psychologist*, 55 (1), 56-67.
- Nijhuis, N., Beek, I. van, Taris, T. & Schaufeli, W. (2012). De motivatie van werkverslaafde, bevlogen en opgebrande werknemers. *Gedrag & Organisatie*, 25 (4), 325-346.
- Ozer, D.J. & Benet-Martínez, V. (2006). Personality and the Prediction of Consequential Outcomes. *Annual Review of Psychology*, 57 (1), 401-421.
- Ryan, R.M. & Deci, E.L. (2002). Overview of Self-Determination Theory: An Organismic Dialectical Perspective. In Deci, E.L. & Ryan, R.M. (red.), *Handbook of Self-Determination Research* (p.3-33) Rochester, USA.
- Schaufeli, W.B. (2016). General Engagement: Its Conceptualization and Measurement. Manuscript in voorbereiding.
- Schaufeli, W.B. (ter perse). Heavy work investment, personality and organizational climate. *Journal of Managerial Psychology*.

- Schaufeli, W.B. & Bakker, A.B. (2001). Werk en welbevinden: naar een positieve benadering in de arbeids- en gezondheidspsychologie. *Gedrag en Organisatie*, 14 (1), 229-253.
- Schaufeli, W.B. & Bakker, A.B. (2003). Voorlopige handleiding Utrechtse Bevlogenheidsschaal (UBES). Universiteit Utrecht: Sectie Psychologie van Arbeid, Gezondheid en Organisatie.
- Schaufeli, W.B. & Bakker, A.B. (2007). Burnout en bevlogenheid. In Schaufeli, W.B. & Bakker, A.B. (red.), *De psychologie van arbeid en gezondheid* (p. 341-358). Houten, NL: Bohn Stafleu van Loghum.
- Schaufeli, W.B., Bakker, A.B. & Salanova, M. (2006). The Measurement of Work Engagement With a Short Questionnaire. A Cross-National Study. *Educational and Psychological Measurement*, 66 (4), 701-716.
- Schaufeli, W.B., Martínez, I.M., Marques Pinto, A., Salanova, M. & Bakker, A.B. (2002). Burnout and engagement in university students: Across national study. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 33 (5), 464-481.
- Schaufeli, W.B. & Taris, T. (2013). Het Job Demands-Resources model: overzicht en kritische beschouwing. *Gedrag & Organisatie*, 26 (2), 182-204.
- Seligman, M.E.P. & Csikszentmihalyi, M.C. (2000). Positive psychology: An introduction. *The American Psychologist*, 55 (1), 5-14.
- Sheldon, K. M., Elliot, A. J., Kim, Y., & Kasser, T. (2001). What is satisfying about satisfying events? Testing 10 candidate psychological needs. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80 (2), 325-339.
- Silman, F. (2014). Work-related basic need satisfaction as a predictor of work engagement among academic staff in Turkey. *South African Journal of Education*, 34 (3), 1-5.
- Sulea, C., Beek, I. van, Sarbescu, P., Virga, D. & Schaufeli, W.B. (2015). Engagement, boredom, and burnout among students: Basic need satisfaction matters more than personality traits. *Learning and Individual Differences* 42 (6), 132-138.
- Taris, T.W., Schaufeli, W.B. & Shimazu, A. (2010). The push and pull of work: About the difference between workaholism and work engagement. In A.B. Bakker & M.P. Leiter (red.), *Work engagement: A handbook of essential theory and research* (pp. 39-53). New York: Psychology Press.
- Vansteenkiste, M., Neyrinck, B., Niemiec, C.P., Soenens, B., Witte, H. de & Broeck, A. van den (2007). On the relations among work value orientations, psychological need satisfaction and job outcomes: A self-determination theory approach. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 80 (2), 251-277.

- Watson, D., Clark, L. A. & Tellegen, A. (1988). Development and Validation of Brief Measures of Positive and Negative Affect: The PANAS Scales. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54 (6), 1063-1070.
- Xanthopoulou, D., Bakker, A.B., Demerouti, E. & Schaufeli, W.B. (2009). Work engagement and financial returns: A diary study on the role of job and personal resources. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 82 (1), 183-200.

Bijlage A

Vragenlijst

Welkom bij de vragenlijst van Gea Salentijn!

Het invullen van deze vragenlijst duurt ongeveer 15-20 minuten. Er zullen vragen gesteld worden over de studie die je volgt, je bijbaan en je verdere dagelijkse leven. Alles wat je invult, wordt anoniem en vertrouwelijk behandeld. De resultaten worden enkel en alleen gebruikt voor dit onderzoek. Bij het invullen is het handig om af te gaan op je eerste ingeving. Er is geen goed of fout.

Veel plezier!

1. Wat is je geslacht?
 - a. Man
 - b. Vrouw
2. Hoe oud ben je?
3. Wat is je opleidingsniveau?
 - a. Mbo
 - b. Hbo
 - c. Wo
4. Hoeveel uur besteed je gemiddeld aan je studie? Hieronder vallen alle studiegerelateerde activiteiten, zoals hoorcolleges, werkgroepen, studeren, voorbereiden etc.
5. Wat voor bijbaan heb je?
 - a. Horeca
 - b. Supermarkt
 - c. Bijles geven
 - d. Promotiewerk
 - e. Oppassen
 - f. Callcenter
 - g. Schoonmaken
 - h. Zorg

- i. Bestuurswerk
 - j. Vrijwilligerswerk
 - k. Postbezorger
 - l. Administratief werk
 - m. Logistiek werk
 - n. Verkoper in een winkel
 - o. Overig, namelijk ...
 - p. Ik heb geen bijbaan
6. Hoeveel uur besteed je gemiddeld per week aan je bijbaan?
7. Hoeveel uur besteed je gemiddeld per week aan dagelijkse activiteiten, zoals het huishouden doen, sporten, hobby's en andere vrijetijdsbestedingen?

8. Hieronder staan een aantal persoonlijke eigenschappen die wel of niet van toepassing zijn op jou. Geef bij elke eigenschap aan in hoeverre je het wel of niet eens bent met deze uitspraak.

Ik zie mijzelf als iemand die ...

	1 = Sterk mee oneens	2 = Beetje mee oneens	3 = Noch mee oneens, noch mee eens	4 = Beetje mee eens	5 = Sterk mee eens
Spraakzaam is	☐	☐	☐	☐	☐
Geneigd is kritiek te hebben op anderen*	☐	☐	☐	☐	☐
Grondig te werk gaat	☐	☐	☐	☐	☐
Somber is	☐	☐	☐	☐	☐
Origineel is, met nieuwe ideeën komt	☐	☐	☐	☐	☐
Terughoudend is*	☐	☐	☐	☐	☐
Behulpzaam en onzelfzuchtig ten opzichte van anderen is	☐	☐	☐	☐	☐
Een beetje nonchalant kan zijn*	☐	☐	☐	☐	☐
Ontspannen is, goed met stress kan omgaan*	☐	☐	☐	☐	☐
Benieuwd is naar veel verschillende dingen	☐	☐	☐	☐	☐
Vol energie is	☐	☐	☐	☐	☐
Snel ruzie maakt*	☐	☐	☐	☐	☐
Een werker is waar men van op aan kan	☐	☐	☐	☐	☐
Gespannen kan zijn	☐	☐	☐	☐	☐
Scherpzinnig, een denker is	☐	☐	☐	☐	☐
Veel enthousiasme opwekt	☐	☐	☐	☐	☐
Vergevingsgezind is	☐	☐	☐	☐	☐
Doorgaans geneigd is tot slordigheid*	☐	☐	☐	☐	☐
Zich veel zorgen maakt	☐	☐	☐	☐	☐
Een levendige fantasie heeft	☐	☐	☐	☐	☐
Doorgaans stil is*	☐	☐	☐	☐	☐
Mensen over het algemeen vertrouwt	☐	☐	☐	☐	☐

9. Hieronder staan weer een aantal persoonlijke eigenschappen die wel of niet van toepassing zijn op jou. Geef bij elke eigenschap aan in hoeverre je het wel of niet eens bent met deze uitspraak.

Ik zie mijzelf als iemand die ...

	1 = Sterk mee oneens	2 = Beetje mee oneens	3 = Noch mee oneens, noch mee eens	4 = Beetje mee eens	5 = Sterk mee eens
Geneigd is lui te zijn*	☐	☐	☐	☐	☐
Emotioneel stabiel is, niet gemakkelijk overstuur raakt*	☐	☐	☐	☐	☐
Vindingrijk is	☐	☐	☐	☐	☐
Voor zichzelf opkomt	☐	☐	☐	☐	☐
Koud en afstandelijk kan zijn*	☐	☐	☐	☐	☐
Volhoudt tot de taak af is	☐	☐	☐	☐	☐
Humeurig kan zijn	☐	☐	☐	☐	☐
Waarde hecht aan kunstzinnige ervaringen	☐	☐	☐	☐	☐
Soms verlegen, geremd is*	☐	☐	☐	☐	☐
Attent en aardig is voor bijna iedereen	☐	☐	☐	☐	☐
Dingen efficiënt doet	☐	☐	☐	☐	☐
Kalm blijft in gespannen situaties*	☐	☐	☐	☐	☐
Een voorkeur heeft voor werk dat routine is*	☐	☐	☐	☐	☐
Hartelijk, een gezelschapmens is	☐	☐	☐	☐	☐
Soms grof tegen anderen is*	☐	☐	☐	☐	☐
Plannen maakt en deze doorzet	☐	☐	☐	☐	☐
Gemakkelijk zenuwachtig wordt	☐	☐	☐	☐	☐
Graag nadenkt, met ideeën speelt	☐	☐	☐	☐	☐
Weinig interesse voor kunst heeft*	☐	☐	☐	☐	☐
Graag samenwerkt met anderen	☐	☐	☐	☐	☐
Gemakkelijk afgeleid is*	☐	☐	☐	☐	☐
Het fijne weet van kunst, muziek of literatuur	☐	☐	☐	☐	☐

10. De volgende uitspraken hebben betrekking op hoe je jouw bijbaan beleeft. Wil je aangeven hoe vaak iedere uitspraak op jou van toepassing is door steeds het best passende cijfer (van 1 tot 5) in te vullen?

	1 = Nooit	2 = Soms	3 = Regelmatig	4 = Vaak	5 = Altijd
Op mijn bijbaan bruis ik van energie.	☐	☐	☐	☐	☐
Als ik werk voel ik me fit en sterk.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben enthousiast over mijn bijbaan.	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn bijbaan inspireert mij.	☐	☐	☐	☐	☐
Als ik 's morgens opsta heb ik zin om aan het werk te gaan.	☐	☐	☐	☐	☐
Wanneer ik heel intensief aan het werk ben, voel ik mij gelukkig.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben trots op de bijbaan die ik doe.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ga helemaal op in mijn bijbaan.	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn bijbaan brengt mij in vervoering.	☐	☐	☐	☐	☐

11. Ook de volgende uitspraken gaan over hoe je jouw bijbaan beleeft. Wil je aangeven in welke mate je akkoord gaat met deze stellingen door steeds het best passende cijfer (van 1 tot 5) in te vullen?

	1 = Sterk mee oneens	2 = Beetje mee oneens	3 = Noch mee oneens, noch mee eens	4 = Beetje mee eens	5 = Sterk mee eens
Ik voel niet echt een band met de andere mensen van mijn bijbaan.*	☐	☐	☐	☐	☐
Ik voel me bij mijn bijbaan een deel van een groep.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ga niet echt met de andere mensen van mijn bijbaan om.*	☐	☐	☐	☐	☐
Ik kan met anderen op mijn bijbaan praten over wat ik echt belangrijk vind.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik voel me vaak alleen als we onder collega's zijn.*	☐	☐	☐	☐	☐
De mensen van mijn bijbaan zijn echte vrienden.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik voel me niet echt competent in mijn bijbaan.*	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb de taken van mijn bijbaan goed onder de knie.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik voel me bekwaam in mijn bijbaan.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik twijfel eraan of ik mijn bijbaan goed kan uitvoeren.*	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben goed in mijn bijbaan.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb het gevoel dat ik ook de moeilijke taken van mijn bijbaan tot een goed einde kan brengen.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb het gevoel dat ik mezelf kan zijn in mijn bijbaan.	☐	☐	☐	☐	☐
Op mijn bijbaan heb ik vaak het gevoel dat ik moet doen wat	☐	☐	☐	☐	☐

anderen mij bevelen.*					
Als ik mocht kiezen, dan zou ik mijn bijbaan anders aanpakken.*	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn taken van mijn bijbaan stemmen overeen met wat ik echt wil doen.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik voel me vrij mijn bijbaan te doen zoals ik denk dat het goed is.	☐	☐	☐	☐	☐
Bij mijn bijbaan voel ik me gedwongen dingen te doen die ik niet wil doen.*	☐	☐	☐	☐	☐

12. De volgende uitspraken hebben betrekking op hoe jij je studie beleeft. Wil je aangeven hoe vaak iedere uitspraak op jou van toepassing is door steeds het best passende cijfer (van 1 tot 5) in te vullen?

	1 = Nooit	2 = Soms	3 = Regelmatig	4 = Vaak	5 = Altijd
Als ik studeer bruis ik van de energie.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind mijn studie nuttig en zinvol.	☐	☐	☐	☐	☐
Wanneer ik studeer vliegt de tijd voorbij.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik voel mij sterk en fit wanneer ik studeer en colleges volg.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vergeet alles om mij heen als ik verdiept ben in mijn studie.	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn studie inspireert mij.	☐	☐	☐	☐	☐
Als ik 's morgens opsta heb ik zin om naar college te gaan of te gaan studeren.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben er trots op dat ik deze studie doe.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ga helemaal op in mijn studie.	☐	☐	☐	☐	☐

13. Ook de volgende uitspraken gaan over hoe je jouw studie beleeft. Wil je aangeven in welke mate je akkoord gaat met deze stellingen door steeds het best passende cijfer (van 1 tot 5) in te vullen?

	1 = Sterk mee oneens	2 = Beetje mee oneens	3 = Noch mee oneens, noch mee eens	4 = Beetje mee eens	5 = Sterk mee eens
Ik voel niet echt een band met de andere mensen op mijn studie.*	☐	☐	☐	☐	☐
Ik voel me een deel van een groep bij mijn studie.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ga niet echt met de andere mensen op mijn studie om.*	☐	☐	☐	☐	☐
Ik kan met anderen van mijn studie praten over wat ik echt belangrijk vind.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik voel me vaak alleen als we onder studiegenoten zijn.*	☐	☐	☐	☐	☐
De mensen op mijn studie zijn echte vrienden.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik voel me niet echt competent in mijn studie.*	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb de taken in mijn studie goed onder de knie.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik voel me bekwaam in mijn studie.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik twijfel eraan of ik mijn studie goed kan uitvoeren.*	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben goed in mijn studie.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb het gevoel dat ik ook de moeilijke taken in mijn studie tot een goed einde kan brengen.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb het gevoel dat ik mezelf kan zijn in mijn studie.	☐	☐	☐	☐	☐
Bij mijn studie heb ik vaak het gevoel dat ik moet doen wat anderen mij bevelen.*	☐	☐	☐	☐	☐

Als ik mocht kiezen, dan zou ik mijn studie anders aanpakken.*	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn taken in mijn studie stemmen overeen met wat ik echt wil doen.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik voel me vrij in mijn studie te doen zoals ik denk dat het goed is.	☐	☐	☐	☐	☐
In mijn studie voel ik me gedwongen dingen te doen die ik niet wil doen.*	☐	☐	☐	☐	☐

14. De volgende uitspraken hebben betrekking op hoe jij je dagelijkse bezigheden (zoals het huishouden doen, sporten, hobby's en andere vrijetijdsbestedingen) beleeft. Wil je aangeven hoe vaak iedere uitspraak op jou van toepassing is door steeds het best passende cijfer (van 1 tot 5) in te vullen?

	1 = Nooit	2 = Soms	3 = Regelmatig	4 = Vaak	5 = Altijd
Bij mijn dagelijkse bezigheden bruis ik van energie.	☐	☐	☐	☐	☐
Als ik met iets bezig ben voel ik me fit en sterk.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben enthousiast over de dingen die ik dagelijks doe.	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn dagelijkse bezigheden inspireren mij.	☐	☐	☐	☐	☐
Als ik 's morgens opsta heb ik zin om met iets aan de slag te gaan.	☐	☐	☐	☐	☐
Wanneer ik heel intensief met iets bezig ben, voel ik mij gelukkig.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben trots op de dingen die ik doe.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ga helemaal op in mijn dagelijkse bezigheden.	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn dagelijkse bezigheden brengen mij in vervoering.	☐	☐	☐	☐	☐

15. Heb je vragen of opmerkingen over deze vragenlijst?

Je bent klaar! Hartelijk dank voor het invullen van deze vragenlijst.

Bijlage B

Factorladingen items bevlogenheid: Principal Component Analysis met Varimax rotatie (n = 160)

Item	Geroteerde factorladingen		
	Bevlogenheid bijbaan	Bevlogenheid dagelijks leven	Bevlogenheid studie
Op mijn bijbaan bruis ik van energie.	0,789	0,061	-0,037
Als ik werk voel ik me fit en sterk.	0,662	0,166	0,016
Ik ben enthousiast over mijn bijbaan.	0,855	0,020	-0,007
Mijn bijbaan inspireert mij.	0,834	0,104	0,025
Als ik 's morgens opsta heb ik zin om aan het werk te gaan.	0,749	0,206	-0,031
Wanneer ik heel intensief aan het werk ben, voel ik mij gelukkig.	0,738	0,133	0,080
Ik ben trots op de bijbaan die ik doe.	0,829	-0,002	0,114
Ik ga helemaal op in mijn bijbaan.	0,827	0,004	0,069
Mijn bijbaan brengt mij in vervoering.	0,782	0,100	-0,041
Als ik studeer bruis ik van de energie.	-0,033	0,214	0,717
Ik vind mijn studie nuttig en zinvol.	0,031	0,042	0,765
Wanneer ik studeer vliegt de tijd voorbij.	-0,016	0,006	0,654
Ik voel mij sterk en fit wanneer ik studeer en colleges volg.	-0,040	0,154	0,711
Ik vergeet alles om mij heen als ik verdiept ben in mijn studie.	0,042	0,079	0,639
Mijn studie inspireert mij.	0,020	0,149	0,777
Als ik 's morgens opsta heb ik zin om naar college te gaan of te gaan studeren.	0,056	0,247	0,697
Ik ben er trots op dat ik deze studie doe.	0,060	0,110	0,695
Ik ga helemaal op in mijn studie.	0,045	0,156	0,802
Bij mijn dagelijkse bezigheden bruis ik van energie.	0,124	0,708	0,202
Als ik met iets bezig ben voel ik me fit en sterk.	0,130	0,678	0,277
Ik ben enthousiast over de dingen die ik dagelijks doe.	0,077	0,786	0,080
Mijn dagelijkse bezigheden inspireren mij.	0,100	0,776	0,141
Als ik 's morgens opsta heb ik zin om met iets aan de slag te gaan.	0,058	0,735	0,191
Wanneer ik heel intensief met iets bezig ben, voel ik mij gelukkig.	0,129	0,639	0,056
Ik ben trots op de dingen die ik doe.	0,138	0,716	0,258
Ik ga helemaal op in mijn dagelijkse bezigheden.	0,021	0,754	0,056
Mijn dagelijkse bezigheden brengen mij in vervoering.	0,037	0,801	0,011
% verklaarde variantie	21,04	19,12	18,29
α	0,92	0,90	0,89

Factorladingen hoger dan 0,40 zijn dikgedrukt.

Bijlage C

Factorloadingen items psychologische behoeftebevrediging: Principal Component Analysis met Varimax rotatie (n = 160)

Item	<i>Geroteerde factorloadingen</i>					
	Competentie bijbaan	Verbonden- heid studie	Competentie studie	Verbonden- heid bijbaan	Autonomie bijbaan	Autonomie studie
Ik voel niet echt een band met de andere mensen van mijn bijbaan.	0,032	0,088	-0,028	0,753	0,179	-0,032
Ik voel me bij mijn bijbaan een deel van een groep.	0,253	0,037	0,043	0,705	-0,014	-0,018
Ik ga niet echt met de andere mensen van mijn bijbaan om.	-0,002	0,111	0,014	0,749	0,147	0,079
Ik kan met anderen op mijn bijbaan praten over wat ik echt belangrijk vind.	0,032	0,016	0,054	0,735	0,098	0,022
Ik voel me vaak alleen als we onder collega's zijn.	0,270	0,112	-0,002	0,663	0,085	0,157
De mensen van mijn bijbaan zijn echte vrienden.	0,057	0,172	0,103	0,684	0,070	-0,167
Ik voel me niet echt competent in mijn bijbaan.	0,578	0,062	0,164	0,192	0,283	0,148
Ik heb de taken van mijn bijbaan goed onder de knie.	0,844	0,056	0,025	0,077	0,137	-0,050
Ik voel me bekwaam in mijn bijbaan.	0,793	0,007	0,027	0,099	0,257	-0,052
Ik twijfel eraan of ik mijn bijbaan goed kan uitvoeren.	0,760	0,166	0,136	0,132	0,125	0,107
Ik ben goed in mijn bijbaan.	0,829	0,057	0,120	0,057	0,123	-0,085
Ik heb het gevoel dat ik ook de moeilijke taken van mijn bijbaan tot een goed einde kan brengen.	0,754	-0,027	0,130	0,107	0,045	-0,112
Ik heb het gevoel dat ik mezelf kan zijn in mijn bijbaan.	0,339	0,149	0,016	0,268	0,559	-0,064
Op mijn bijbaan heb ik vaak het gevoel dat ik moet doen wat anderen mij bevelen.	0,245	-0,025	-0,041	0,063	0,671	0,096
Als ik mocht kiezen, dan zou ik mijn bijbaan anders aanpakken.	0,076	-0,093	0,121	0,250	0,707	0,035
Mijn taken van mijn bijbaan stemmen overeen met wat ik echt wil doen.	-0,312	0,036	0,253	0,172	0,499	-0,145

Z.o.z.

Item	<i>Geroteerde factorladingen</i>					
	Competentie bijbaan	Verbonden- heid studie	Competentie studie	Verbonden- heid bijbaan	Autonomie bijbaan	Autonomie studie
Ik voel me vrij mijn bijbaan te doen zoals ik denk dat het goed is.	0,231	0,072	-0,054	0,027	0,779	-0,085
Bij mijn bijbaan voel ik me gedwongen dingen te doen die ik niet wil doen.	0,271	0,190	-0,064	0,031	0,698	0,145
Ik voel niet echt een band met de andere mensen op mijn studie.	0,056	0,790	0,105	0,082	0,090	0,074
Ik voel me een deel van een groep bij mijn studie.	0,165	0,822	0,057	0,036	0,018	0,012
Ik ga niet echt met de andere mensen op mijn studie om.	-0,045	0,861	0,052	0,034	0,023	0,109
Ik kan met anderen van mijn studie praten over wat ik echt belangrijk vind.	0,001	0,762	0,019	0,162	-0,005	0,103
Ik voel me vaak alleen als we onder studiegenoten zijn.	0,077	0,726	0,178	0,060	0,171	0,068
De mensen op mijn studie zijn echte vrienden.	0,036	0,809	0,082	0,164	-0,060	0,116
Ik voel me niet echt competent in mijn studie.	0,205	0,222	0,656	0,050	0,007	0,219
Ik heb de taken in mijn studie goed onder de knie.	0,034	0,047	0,831	-0,019	0,016	0,107
Ik voel me bekwaam in mijn studie.	0,083	0,126	0,829	0,016	0,117	0,065
Ik twijfel eraan of ik mijn studie goed kan uitvoeren.	0,118	0,235	0,648	0,011	0,011	0,260
Ik ben goed in mijn studie.	0,047	0,072	0,821	0,037	-0,094	0,050
Ik heb het gevoel dat ik ook de moeilijke taken in mijn studie tot een goed einde kan brengen.	0,070	-0,090	0,709	0,089	0,044	0,029
Bij mijn studie heb ik vaak het gevoel dat ik moet doen wat anderen mij bevelen.	-0,042	0,012	0,148	0,060	-0,051	0,767
Als ik mocht kiezen, dan zou ik mijn studie anders aanpakken.	-0,070	0,045	0,090	-0,036	0,043	0,671
Mijn taken in mijn studie stemmen overeen met wat ik echt wil doen.	0,094	0,137	0,023	-0,071	0,061	0,551
Ik voel me vrij in mijn studie te doen zoals ik denk dat het goed is.	0,043	0,130	0,185	0,007	-0,083	0,674
In mijn studie voel ik me gedwongen dingen te doen die ik niet wil doen.	-0,122	0,065	0,076	0,082	0,061	0,730
% verklaarde variantie	12,00	11,88	10,61	9,78	8,47	7,70
α	0,89	0,90	0,86	0,83	0,76	0,75

Factorladingen hoger dan 0,40 zijn dikgedrukt.

Bijlage D

Factorladingen items persoonlijkheid: Principal Component Analysis met Varimax rotatie (n = 160)

Item	Geroteerde factorladingen					
	Consciëntieusheid	Extraversie	Vriendelijkheid	Neuroticisme	Openheid: denken	Openheid: kunst
Spraakzaam is	-0,060	0,741	-0,181	-0,088	-0,022	0,092
Geneigd is kritiek te hebben op anderen	0,074	-0,040	0,620	-0,087	-0,070	0,075
Grondig te werk gaat	0,653	-0,122	-0,078	0,002	-0,080	0,131
Origineel is, met nieuwe ideeën komt	-0,068	0,197	0,086	-0,016	0,622	0,044
Terughoudend is	-0,008	0,679	-0,091	-0,224	0,029	0,087
Behulpzaam en onzelfzuchtig ten opzichte van anderen is	0,058	-0,085	0,658	0,078	0,139	-0,016
Een beetje nonchalant kan zijn	0,599	-0,202	0,053	0,047	-0,167	0,127
Ontspannen is, goed met stress kan omgaan	-0,044	-0,013	0,033	0,674	-0,197	0,226
Benieuwd is naar veel verschillende dingen	0,067	0,243	0,026	-0,116	0,442	0,078
Vol energie is	0,187	0,595	0,210	-0,202	0,306	-0,119
Snel ruzie maakt	0,072	-0,226	0,689	-0,117	0,050	0,160
Een werker is waar men van op aan kan	0,535	0,071	0,274	0,051	-0,024	-0,107
Gespannen kan zijn	0,061	-0,073	0,071	0,705	0,186	0,070
Scherpzinnig, een denker is	0,167	-0,287	-0,001	0,081	0,472	0,175
Veel enthousiasme opwekt	-0,084	0,612	0,202	0,097	0,269	0,164
Vergevingsgezind is	-0,136	0,021	0,688	-0,113	0,149	0,046
Doorgaans geneigd is tot slordigheid	0,761	-0,067	-0,047	-0,033	-0,093	-0,006
Zich veel zorgen maakt	-0,122	-0,202	-0,058	0,699	0,128	0,111
Een levendige fantasie heeft	-0,177	0,104	0,080	0,133	0,453	-0,043
Doorgaans stil is	-0,101	0,811	-0,068	0,027	-0,073	0,006
Mensen over het algemeen vertrouwt	0,027	0,071	0,424	-0,195	0,263	-0,190
Geneigd is lui te zijn	0,738	0,124	0,060	0,002	0,099	0,046
Emotioneel stabiel is, niet gemakkelijk overstuurt	0,014	-0,064	-0,166	0,686	-0,056	0,049

Z.o.z.

Item	<i>Geroteerde factorladingen</i>					
	Consciëntieusheid	Extraversie	Vriendelijkheid	Neuroticisme	Openheid: denken	Openheid: kunst
Vindingrijk is	-0,062	0,041	0,164	-0,311	0,668	0,003
Voor zichzelf opkomt	0,176	0,406	-0,308	-0,252	0,199	-0,071
Koud en afstandelijk kan zijn	0,193	0,284	0,603	0,122	-0,075	0,073
Volhoudt tot de taak af is	0,649	-0,037	0,097	0,002	0,118	-0,132
Waarde hecht aan kunstzinnige ervaringen	0,009	0,094	0,187	0,049	0,147	0,840
Soms verlegen, geremd is	-0,073	0,642	-0,238	-0,232	0,090	0,104
Attent en aardig is voor bijna iedereen	-0,003	0,168	0,665	0,141	0,219	-0,012
Dingen efficiënt doet	0,504	0,005	-0,012	-0,072	0,182	-0,347
Kalm blijft in gespannen situaties	0,047	0,079	-0,081	0,653	-0,320	0,037
Hartelijk, een gezelschapsmens is	-0,090	0,652	0,277	0,195	0,019	-0,027
Soms grof tegen anderen is	0,226	-0,278	0,652	-0,032	-0,111	0,022
Plannen maakt en deze doorzet	0,729	0,024	0,049	-0,045	0,148	-0,116
Gemakkelijk zenuwachtig wordt	-0,058	-0,087	0,088	0,794	0,071	-0,183
Graag nadenkt, met ideeën speelt	0,055	-0,062	-0,013	0,059	0,676	0,153
Weinig interesse voor kunst heeft	0,107	0,044	0,065	0,153	0,058	0,849
Gemakkelijk afgeleid is	0,626	-0,033	0,065	-0,073	-0,195	0,107
Het fijne weet van kunst, muziek of literatuur	-0,164	0,131	-0,033	0,036	0,185	0,807
% verklaarde variantie	10,40	10,06	9,44	8,82	6,85	6,52
α	0,83	0,82	0,79	0,82	0,65	0,86

Factorladingen hoger dan 0,40 zijn dikgedrukt.